

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas (LLTI)

| | |
|---|---|
| 1. Programos pavadinimas | Lietuvių folklorinės tradicijos ir jos kaitos tyrimai |
| Programos trukmė | 2022–2026 m. |
| Programos vadovas | Dr. Lina Būgienė Sakytinės tautosakos skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja, bugiene.lina@gmail.com |
| Preliminarios programos lėšos (bendras programos etatų skaičius) | 2 388 675 Eur (24,2 et.), <i>Kitos programos (i)vykdymui būtinos lėšos:</i> leidymai – 160 000 Eur; lauko tyrimams – 3600 Eur; nacionalinėms konferencijoms (5) – 2000 Eur; tarptautinei konferencijai – 4000 Eur. Iš viso papildomų lėšų: 169 600 Eur. |

1. Programos tikslai:

(1) vykdyti tęstinius klasikinio lietuvių folkloro fundamentinių ir taikomųjų šaltinių rengimo darbus, (2) atlikti naujus šiuolaikiškus tradicinių folkloro žanrų tyrimus ir folkloro kaip gyvosios tradicijos raidos procesų analizę; (3) užtikrinti nenutrūkstamą mokslinių lietuvių folkloro tyrimų rezultatų sklaidą.

2. Programos uždaviniai:

(1) Fundamentinės lietuvių dainuojamosios, pasakojamosios ir smulkiosios tautosakos publikacijos leis šiuos lietuvių dvasinės kultūros šaltinius įvesti į aktyvią mokslinę apyvartą ir padaryti prieinamus visuomenei.

(2) Teoriniai lietuvių klasikinio folkloro ir šiuolaikinių jo gyvavimo transformacijų, įvairių dabartinės lietuvių folklorinės kultūros formų tyrimai leis įvertinti šios unikalios lietuvių dvasinės kultūros istoriją, kintantį jo vaidmenį šiuolaikinėje visuomenėje ir raidos tendencijas.

(3) Tarptautinių ir nacionalinių konferencijų, mokslo seminarų organizavimas ir publikacijos anglų kalba parengimas leis adekvačiai pristatyti lietuvių folkloristiką tarptautiniame ir nacionaliniame akademiniam kontekste, taip pat sudominti folkloro tyrimų rezultatais plačiąją visuomenę.

3. Metodologinis tyrimų pagrindimas:

Programa remiasi ankstesnių LLTI vykdytų ilgalaikių mokslinių programų (2011-2016 m. „Dainų šaltiniai ir tyrimai“ bei „Baltų mitologijos ir lietuvių sakytinio folkloro tyrimai“, ir 2017–2021 m. „Lietuvių folkloro, mitologijos ir šiuolaikinių folklorinių procesų tyrimai“) įdirbiu ir rezultatais.

Atsižvelgiant į tai, kad folkloras yra itin sudėtinga, gyva, daugialypė, sinkretinė humanitarinės kultūros sritis, pasižyminti įvairiopomis raidos formomis bei transformacijomis, daugeliu savo apraiškų persmelkianti ir dabartinę medijų kultūrą, jos studijoms būtina remtis naujausiomis šiuolaikinių humanitarinių mokslų sukurtais teorinėmis priegomis. Vykdam programą, folkloras kaip sintezuojantis kultūros reiškiny bus tiriamas pasitelkus įvairiopus diskursus – literatūrinį, istorinį, religinį. Ypač daug dėmesio numatoma skirti folkloro funkcionavimui šiuolaikinės kultūros sąlygomis, liaudiškojo pamaldumo formoms, klasikinio ir moderniojo folkloro raiškos

formų sąveikoms, folkloro istoriografijai. Atskiru monografiniu tyrimu bus pristatoma santykių antropologija. Bendra teorinė nuostata – susitelkti į folklorą kaip į *praxis* t. y. kultūrinius procesus, besidalijančius socialiai bendrais supratimais. Tokia strategija sudaro sąlygas tirti folklorą, kaip laisvai ir visavertiškai (ne likutinėmis / reliktinėmis formomis) funkcionuojantį modernioje ir postmodernioje kultūroje. Tai leidžia parodyti, kad folkloras gyvuoja ne tik performatyviomis kalbinėmis, bet ir įvairiausiomis kasdienių praktikų formomis. Įvairialypė šių formų analizė ir sudaro programoje numatomų tyrimų branduolį.

4. Numatomi rezultatai:

Numatoma parengti: fundamentinių tautosakos šaltinių – *Lietuvių liaudies dainyno* 2 tomai (meilės ir literatūrinės dainos), *Lietuvių pasakojamosios tautosakos* 1 tomas (mitologinės sakmės), *Lietuvių patarlių ir priežodžių* 1 tomas; 1 populiarioji folkloro publikacija (laiškai iš tremties), 1 akademinis leidinys – K. Grigo „Raštai“, 3 straipsnių rinkiniai (vienas iš jų – anglų k.); 3 mokslinės monografijos (viena iš jų – kolektyvinė) ir 4 mokslinės studijos; 4 straipsnių ciklai.

5. Rezultatų sklaidos priemonės:

Tarptautinė mokslinė konferencija (2024 m., skirta K. Grigo 100-mečiui), penkios nacionalinės mokslinės konferencijos (po vieną kasmet), moksliniai naujausių folkloro tyrimų seminarai (po 3 kasmet), liaudiškojo pamaldumo tyrimų seminarai (po 3 kasmet), prigimtinių kultūros tyrimų seminarai (po 1 kasmet), kiti sklaidos renginiai, knygų pristatymai.